Jagiellonskiej

„RADOMER-KIELCER LEBEN“ 8 (198) „Należytość pocztową uiszczono ryczałtem“ יאָהרגאַנג פינפטער פרייז 25 גראָשען

ראַדאָמער-קעלצער לעבען

הײנט 10 זײטן.

אדרעס
פון „ראַדאָמער-קעלצער לעבען“

Redakcja i Administracja
„Rademer Kielcer Leben“
Radom, Szwarlikowska 20.

Oddział w Kielcach.

אַנאָנסען פרייז!

אײן מילימעטער שורה: פאַר'ן טעקסט 20 גר.
„ „ „ אין „ 40 „
„ „ „ נאָכ'ן „ 18 „

די פּרײַזן און לעבעט זײַם ענטהאַלטען 8 שפּאַלטען
אין טעקסט 4 „

ראָש חודש ג' אדר ת"פ"ח. ◆◆ פאַר'ן אינהאַלט פון טעקסט אין די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פעראַנטוואָרטליך. ◆◆ 24 go lutego 1928 r.

ערקלערונג.

אין „ראַד.-קעלקער לעבען“ נומ. 5 האָט דער ה' גליאַט פערעפענטליכט אַנ'אַנאָנס. אין וועלכען ער האָט וועלענדיג, אפנים, רעקלאַמירען זיין פירמע, בעוואוסטזיניג געציעלט מיך צו בעליידיגען און קאָמפּראָמיטירען אויסגעבענדיג פאַקטען, וואָס שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט. אַזוי למשל שרייבט ער אין זיין ווענדונג פאַר דער עפענטליכקייט, אַז איך האָב געזאָלט שיקן נאָך א פּאָליציאַנט און דערנאָך נעהייסן געהן די קריסטליכע קונים אין קאָמיסאַריאַט מעלדען וועגען דעם מסחר מיט'ן פלעטיל. און אַזוי ווי דער ה' גליאַט דער-צעהלט, אַז דאָס זעלבע האָט זיך געזאָלט ארויסווייזען אין געריכט — אלזאָ ערקלער איך, אַז די דאָזיגע בעשולדיגונג אויף מיין אַדרעס איז פולשטענ-דיג שקר און ליגען. נישט איך האָב געשיקט נאָך א פּאָליציאַנט און נישט איך האָב געהייסן געהן אין קאָמיסאַריאַט. דאָס בעשטעטיגען קאָן דער אַקט פון געריכט K. 14964/27, וואו מיין נאָמען פיגורירט נישט מעהר ווי בלויז אַלס עדות אַזוי גוט ווי דער עקספערט ה' סקאָלסקי, פון בלאַטאַט פּאָלסקי. און אַזוי ווי ה' גליאַט האָט געשריבען אין זיין אַנאָנס מיך עפענ-טליך צו קאָמפּראָמיטירען און צו שאַדענען דעם גוטען נאָמען פון מיין פירמע בין איך געצוואונגען צו ערקלערען פאָלגענדען פאַקט:

פאַראַיאָהרען ערב ראש השנה איז אין מיין געשעפט אריינגעקומען דער ה' אברהם מיענדזיגורסקי (רינעק 14) קויפען א פלעטיל פערלאַנגענדיג די בעסטע קוואַליטעט פון דער פירמע פיאַסקאָווסקי. פאַר וועלכען איך האָב געפאָדערט 33 זלאָטעס. נישט קאָנענדיג דורכקומען מיט'ן פרייז איז ער אַוועק צו מיין שכן ה' גליאַט (פּלאַץ יאַגיעלאָנסקי 6), וואו ער האָט געקויפט א פלעטיל. מיט א פאָר שעה שפּעטער קומען צו מיר אריין דער ה' מיענדזי-גורסקי מיט זיין פרוי און זיי וואַרפען מיר פאָר. אַז איך האָב זיי בעשווינ-דעלט, פערקויפענדיג א געמיין פלעטיל פאַר א גוטס. די פרוי מיענדזיגורסקי. נישט זייענדיג ביי וועמען און וואו זיי האָבען דאָס פלעטיל פאַקטיש גע-קויפט און מיינענדיג, אַז דאָס פלעטיל איז ביי מיר געקויפט געוואָרען האָט זי מיך בעליידיגענד אויסגע'מוסר'ט, היתכן, ווי איך פאַל אויך אָבצונאַרען איהר מאַן, פערקויפענדיג א געמיין פלעטיל ארויסהעבענדיג דערויף א קוויטעל מיט דער פלאָמבע פון דער פירמע פיאַסקאָווסקי פון בעסטען קוואַליטעט. פרוי מיענדזיגורסקי ערקלערט דאַן. אַז דאָס האָבען איהר געזאָגט און בע-שטעטיגט סוחרים אין מבינים. ווען איך בערוהיג זיי און בעט צו דערמאָנען זיך ביי וועמען זיי האָבען געקויפט. און נאָכדעם ווי איך חייזזיי אויף, אַז דאָס פלעטיל איז ביי מיר אַבסאָלוט נישט געקויפט געוואָרען. ווייזט זיך אַרויס, אַז דאָ איז פאָרגעקומען א מיספערשטענדניש און דער ה' מיענדזי-גורסקי ערקלערט דאַן, אַז ער האָט געהאַט אַ טעות און זיך דערמאָנט, אַז דאָ ביי מיר האָט ער בלויז געדינגען, אָבער געקויפט ווירקליך האָט ער דאָס פלעטיל ביי דעם ה' איטשע גליאַט. דאַן האָבען זיי זיך ענטשולדיגט און מיך זעהר איבערגעבעטען און זעגען אַוועק מיט דער זעלבער טענה צום ריכטיגען סוחר פון פלעטיל, ה' גליאַט, וואו זיי האָבען אָבגענומען צוריק דאָס געלד און אריינגעקומען צו מיר און געקויפט אַ אמתדיג פלעטיל די בעסטע קוואַליטעט פון דער פירמע פיאַסקאָווסקי בעצאָהלענדיג מיין פריהער-געפאָדערטע פרייז 33 זלאָטעס, אנשטאַט וואָס זיי האָבען בעצאָהלט ביים ה גליאַט 27 ז"ל. נאָכ'ן קויפען ביי מיר דאָס ריכטיגע פלעטיל איז דער ה' מיענדזיגורסקי זיין נישט צוריקגעקומען מיט אזא פאָרוואורף, וואָר זיי זיי-נען צופרידען פון דעם ביי מיר געקויפטען פלעטיל ביז'ן היינטיגען טאָג.

איך ערקלער, אַז איך וועל זיך מעהר נישט אריינלאָזען מיט ה' גליאַט אין קיין פאָלעמיק, אין פאַל ווען ער וועט מיך דוקא ארויספאָדערען וועל איך זיין געצוואונגען איבערצוגעבען פיעל פאַקטען, וואָס וועלען זיכער ווייט ארויספאַלען צום גינסטיגען פאַר זיין פירמע. גלייכצייטיג פאָדער איך אויף דעם ה' גליאַט אָבצורופען די אויף מיר געוואָרפענע זלזולים אין קאָמפּראָ-מיטירענדע אויסדריקען אויף מיין אַדרעסע אין פערלויף פון 8 טעג, אין געגענפאַל וועל איך זיין געצוואונגען ארויסצופיהרען געריכטליך (za oszczerstwo) פאַר פאַלש אין גרונדלאָז בעליידיגען כ"ד.

מיט אכטונג: לעמל זילבערשטיין.

Z intencji zaręczyn naszej kochanej koleżanki
Blimki Światłównej z p. Ehrenfridem z Końskich
życzą harmonji w życiu.
Bergmanówne, Borensztajnówna,
Cukierówne, Goldberżanki.

Z intencji zaręczyn kochanej kuzynki naszej
Gleni Bukowskiej z Kielc z p. Abrahamem Sachsem z Łodzi
życzy im szczęśliwej przyszłości i wiecznego zadowolenia
DYNA DANCYCIER z Rodziną.

יונגער וויאָלין-ווירטואָז
בראָניסלאַוו
גימפּעל
מיט וועמענס נאָמען ס'קלינגט די גאַנצע וועלט און פאַרשאַפט אומשטערבליכען רום און כבוד דעם גאַנצען יוד. פאָלק
וועט ארויסטרעטען זונטאַג
דעם 26-טען לוטי ה. י.
אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי“
ביים קלאַוויר קאַרל גימפּעל.

אין פּראָגראַם

1. ויטאַלי מאַצאָנע	6. פּאַגאַניני — קרייזלער פּרעלודיע אוּ אַלעגראָ
2. ק. גאָלדמאַרק, פידעל קאָנצערט א-מאָל	7. פּאַגאַניני — פּאָלפּיטי
3. טשייקאָווסקי סערענאַדע	8. כל נדרי ברוך אין יוד. מעל.
4. מאַרטיני קרייזלער	9. מענדעלזאָן — פידל קאָנצערט
5. ה. ווענאַיאָווסקי	10. סאַראַסאַטע קאַפּריצאָ-אַראַלוזאַ

בילעטען פריהער צו בעקומען אין דער פירמע פון ה' מיטעלניקאָווסקי, לובלינער 13 און אין טאָג פון קאָנצערט פון 5 נ. נ. ביי דער קאַסע פון טעאַטער.

גומע-זוילען
לייווינד א (ברעזענט)
צו לייווענד שיך (לודאָווע)
דעם בעסטען גאַטונעק עמפּפעהלט די פירמאַ:
EICHENBAUM i FEIGENBAUM
WARSZAWA, Franciszkańska 22, Tel. 404-79.

לאָמיר נישט גרינגשעצען די פאַרשטעהענדע וואַהלען!

די וואַהל-קאַמפּאַניע צום סיים און סענאַט איז שוין אַריינגעטרעטן אין לעצטן פּעריאָד — דער פּעריאָד פון פאַרוואַהל-אַגיטאַציע, ווען יעדער וואַהל-קאָמיטעט הויבט-אָן אַרויסגעהן צו דער גאַס, כדי פּעראינטערעסירען און אַריבערציהען די וועהלער אויף זיין צד און איבערצייגען זיי צו שטימען נאָר פאַר די קאַנדידאַטן פון זיין אַריינגעטראָגענער ליסטע.

שוין באַווייזען זיך אין די גאַסען אויף די ווענד וואַהל-אויפרופען און פּלאַקאַטען, שוין ווערען אַנאָנסירט וואַהל-מיטינגען, און מיט יעדען טאָג וועט דער וואַהל-יריד ווערען אַלץ שטאַרקער, אַלץ רעש-דיגער.

ווען מ'זאָל זיך אָבער צוקוקען צו אונזער יודישער גאַס, מוז מען, ליידער, פעסטשטעלען, אַז דער דורכשניטליכער יודישער וועהלער ווייזט אַרויס נאָר א קנאַפּען אינטערעס צום גאַנצען ענין וואַהלען.

שוין אין די פּאָר וואָכען, ווען ס'זענען געווען אויסגעלייגט צום קאָנטראָלירען די וועהלער-רשימות, האָט זיך שטאַרק געחאַפּט אין די אויגען, אַז אויף 10 פּוילישע וועהלער פּלעגט קומען נאָכזעהן די רשימות קוים איין יוד, אָדער אפשר נאָך ווייניגער, און צוליב פאַרשידענע סבות, דערהויפּט צוליב דעם צו-שטאַרקען אינטערעס, וועלכען ס'ווייזען אַרויס צו די וואַהלען און צו די וועהלער פאַרשידענע וואַהל-פּאַקטאָרען. איז די וואַהל-שטימונג אויף דער יודישער גאַס נאָכמעהר געוואָרען פּאַראַליזירט, און אויך הערען זיך שטימען:

— צו וואָס דער גאַנצער רעש און גערודער? און, אַז מען וועט שוין דורכפיהרען מעהר יודישע דעפּוטאַטען, וועט עס דען האָבען א וואָסערע נישט איז באַדייטונג? וויבאַלד מען רעכענט זיך גאַנץ ווייניג מיט אַזוינע מעכטיגע לאַגערן, ווי פון איין זייט דער ענדעקיש פאַשיסטיש-באַדעקישער און פון דער צווייטער זייט די אַרבייטער גרופּירונגען — וועט מען זיך רעכענען מיט איינעם מעהר אָדער איינעם ווייניגער יודישע דעפּוטאַטען? חוץ דעם, ביי דער איצטיגער שפּאַלטונג אויף דער יודישער גאַס, ווען עס קאָנקורירען און קעמפען צווישען זיך עטליכע יודישע ליסטעס, דורך וואָס עס ווערען שטאַרק פאַרקלענערט ביידענס שאַנסען אויף ערפאָלג — לוינט דען בכלל געהן צו די אורנעס, ווען מען ווייסט פאַראויס, אַז צוליב דער צעשפּליטערונג פון די שטימען איז א גרויסער ספק, צי דער אָפּגעגעבענער וואַהל-צעטעל וועט איבערהויפּט ברענגען א וועלכען נישט איז נוצען?—

נאַטירליך, זענען די דאָזיגע טענות נישט אָן א גרונד, און פון פאַרשידענע זייטען ווערען נאָך דערצו געמאַכט באַמיהונגען, כדי צו פאַרשטאַרקען אויף דער יודישער גאַס די דאָזיגע רעזיגנאַציע-שטימונג, כדי דורכדעם צו פאַרקלענערן און פאַרמינדערן די יודישע רעפּרעזענטאַנץ אין קומענדיגען סיים.

ווען מען זאָל זיך אָבער פאַרטראַכטען איבער דעם ענין ערנסטער, מוז קלאָר ווערען, אַז אַזאַ שטעלונג צו די פאַרשטעהענדע וואַהלען האַלט נישט אויס קיין שום קריטיק, און זי מוז דורך די מעהר באַוואוסטזיניגע קרייזען פון דער יודישער באַפעלקערונג אַמשטאַרקסטען באַקעמפט ווערען.

וואָרום אומאָפּהענגיג דערפון, צי דער קומענדיגער סיים וועט יאָ האָבען צי נישט האָבען די געהעריגע מאַכט און באַדייטונג וועלען די איצטיגע וואַהלען קודם כל דינען אַלס באַראָמעטער פון דער שטימונג אין לאַנד, אַלס מאָס און וואָג פון די כוחות-פאַרהעלטענישען, ווירקונגען און איינפלוסען פון דער, אָדער יענער פּאָליטישער, צי נאַציאָנאַלער גרופּע.

ציפערען זענען אַן אייזערנע זאַך — ציפערען קען מען נישט איבערדרייען, מען קען זיי נישט איבעראַנדערשען און מען קען זיי נישט לייקענען. די שפּראַך פון ציפער איז די מעכטיגסטע און איבערצייגענדסטע — מיט דער דאָזיגער שפּראַך מוז זיך רעכענען יעדע גרופּירונג, וועלכע שטעהט ביי דעם רודער פון דער מאַכט, יעדע גרויסע פּערזענליכקייט, וועלכע שטעהט בראש פון דער הערשענדער גרופּירונג.

צי מיר וועלען מיט אונזערע שטימען אַריינפיהרען אין סיים און סענאַט מעהרערע פאַרשטעהער, אָדער אונזערע שטימען וועלען ווערען צעשפּליטערט און דורכדעם וועלען יודישע מאַנדאַטען פאַרלוירען געהן — דאָס איז נאָך סוף כל-סוף נישט דער גאַנצער עיקר פון די פאַרשטעהענדע וואַהלען; נישט ווייניגער, אויב נישט מעהרער וויכטיג איז דער סך-הכל פון אונזערע אָפּגעגעבענע שטימען, די אונטערשטע שורה פון אונזער מאַסען-באַטייליגונג אין די וואַהלען, מחמת דער דאָזיגער סך-הכל פון אַלע ליסטעס צוזאַמענגענומען איז דער איבערצייגענדסטער באַווייז פאַר אונזער באַדייטונג אין דעם געגענד, פאַר אונזער פּאָליטישער רייפקייט און באַוואוסטזיניגקייט!

צי מיר וועלען מיט אונזערע שטימען דורכפיהרען דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען, צי די שפּאַלטונג און צעשפּליטערונג וועלען אונז דערין שטערען — יעדענפאַלס וועט אָבער אונזער ענערגישע מאַסען-באַטייליגונג אין די וואַהלען אויף לאַנג פאַראויס דינען אַלס דער שטאַרקסטער אַרגומענט אין אונזער שפּעטערדיגן קאַמפּף אויף די ערסטער פאַר געהעריגע פּאָליטישע און עקאָנאָמישע איינפלוסען.

עס געהט אין לאַנד א גרויסע קראַפט-פאַרמעסטונג, פון וועלכער עס קען אין דער צוקונפט פיל אָפּהענגיג זיין; אין דער דאָזיגער קראַפט-פאַרמעסטונג מוז אונזער אַנטייל אָפּשפּיגלען אונזער ווירקליכען כוח.

X.

הינטער די קוליסען פון'ם אַמאָליגען מאַגנאַטען לעבען אין ראַדאָם.

פון מלך אביון.

25

ווען ביילקע, דאָס ראַדאָמער חסידישע מיידעל, האָט זיך דערוויסט פון דעם פרעמדען מאַנספּערשוין, אַז איהר חתן, דער אונגאַרישער פיינריך איז אַוועק אויפ'ן שלאַכטפעלד, איז זי אין ערשטען אויגענבליק ווי צעמישט געוואָרען. אונטער'ן שווערען איינדרוק פון דער פּלוצלינגדיגער ידיעה, איז זי אַזוי איבעראַשט געוואָרען, אַז זי איז אַבסאָלוט נישט אין שטאַנד געווען אין ערשטען מאָמענט צונויפצונעמען די געדאַנקען אום צו קאָנען זיך אָריענטירען, וואָס מיט איהר איז דאָ פּלוצלינג געשעהן. גרויסע קאַלטע אַנגסטען האָבען אַרויסגעזעצט אויף איהר לייב און זייענדיג אין איין שטיק שוידער האָט זי זיך געריסען די האָר פון קאָפּ און געקורטשעט זיך אונטער דער קאָלדרע מיט א ספּאַזמאַטיש ביטער געוויין: — איך בין דאָן' געפאַלען א קרבן ווי אַזוי פאָהרט מען א היים? איצט בין אין דאָך א אויסגעלאַכענע, א פרעכע און ווי אַזוי קאָן שוין אַזעלכע זיך ווייזען אין א פרום חסידיש הויז? ווי אַזוי פאָהרט מען א היים מיטפיהרענדיג מיט זיך אַזאַ שרעקליך געהיימניש. וואָס וועט כוף כל כוף אַרויסקומען. וואָס וועלען דאָן מיינע טאַטע מאַמע זאָגען? זיי וועלען דאָך נישט אויסהאַלטען פון שאַנדע און קרענקונג.—

ביילקע האָט זיך דערפיהלט ביטער ענטוישט, נאָך מעהר האָט אויף איהר אַנגעוואָרפען א שרעק דאָס, וואָס ביי איהר אויפ'ן בעט דאָ אין האָטעל פון פרעמדען בוקאַרעשט האָט זי פּלוצלינג דערזעהן א ווילד-פרעמדען מיליטער-מאַן, וועמען זי האָט נאָך קיינמאָהל נישט געזעהן און קיינמאָהל נישט געקאַנט און אָט דער פרעמדער האָט דאָס אין זיך אַזאַ דרייסטקייט צו וועלען זי פאַנגען אין זיינע אָרעמ'ס און אַזוי אָפען, חוצפּה'דיג זיך מיט איין מאָהל צו ערקלערען אין ליעבע צו איהר. ביילקעס אויגען ווערען משיגע-ווילד, זיי שפּרינגען שיער נישט אַרויס פון אונטער די ברעמען. אין איהר צאַפּעלט א געפיהל, אַז מ'האָט זי דאָ פאַרנאַרט און ווער ווייסט צי מ'וויל זי נישט ערגיץ אַוועקפיהרען. זי גראַבט-איין דעם קאָפּ אין קישען. זי האָט מורא צו קוקען דעם פרעמדען מאַנספּערשוין אין פּנים אַריין. ביילקע וואָלט יעצט געוואָלט אַראָפּשפּרינגען פון בעט און אַרויסלויפען א האַלב-נאַקעטע מיט א געוואַלד, אַז דער גאַנצער האָטעל זאָל זיך צונויפלויפען. האָט זי אָבער מורא דאָס צוטוהן. זי האָט מורא, אַז זי וועט האָבען א דורכפאַל און דער פרעמדער מיליטער-מאַן וועט זיין שטאַרקער פון איהר און צושטערען איהר פּלאַן. באַזונדער'ס איז פאַר ביילקע אויסגעוואַקסען א פאַרדאַכט, ווער ווייסט צי איז דאָ א מאָהל נישט אין האָטעל א נעסט פון פרויען-הענדלער און מיט איהר סקאַנדאַל קאָן זי זיך נאָך פיעל מעהר פאַרערגערן.

נאטיצען.

„מ׳יר איין אויג און דיר ביידע״.

נישט קיינמאָהל אזוי ווי ביי וואהלען יוערען אויפגעדעקט די טיעפע וואונדען פונם פערקרענקליכטען ארגאניזם, וואָס הייסט יודישע געזעלשאפט, און נישט קיינמאָהל אזוי ווי ביי וואָהלען קומט צום בולט׳סטען אויסדרוק די יורישע צובראָכענקייט. די יודישע כחות-צושפליטערונג און דער געוואלדיגער פירוד הלבבות. ביי יעדען וואהל-יאָריד ערשיינט פאר אונזערע אויגען אין דער קלאָרסטער אילוסטראציע די יודישע איננארמאלקייט, דיסציפלינלאָזיגקייט און בכלל די אונדערוואקסענקייט פאר יעדער פאָליטיש-קאנסעקוועינטער אריענטאציע.

דער עגאאיסטישער פרינציפ פון „גם לי גם לך לא יהיה״ האָט בעת די וואָהלען דעם בריסטען אבזאץ-געביעט ביי אינזערע יודישע פאָליטיקער און פארטיי-פיהרער. די דאָזיגע אמביציעזע לאזונג דרינגט דאן אריין אין זייער גאנצען מהות, אין זייערע אלע רמ״ח איברים ושס״ה גידים. אז זיי ווענען גרייט באדיי אלץ צו פערשפילען און אבי דער צד שכנגד זאל גארנישט געווינען. די עקשנות און די פארטיי-שיכרות נעמט-אָן בעת יעדען פון וואהלען דעם געפעהרליכסטען כאראקטער, וואָס דערפיהרט צו אזא ווילדען כעס

אין האַס, אז ט׳איז ממש נישט מעגליך די קלענסטע פערשטענדיגונג און דער אופן פון צונויפרעדען און אויסגלייכען זיך וואַכש אויף א געוויסען מאָמענט.

אין א גאר בעזונדערס פערשאַרפטען אופן אָבסערווירען מיר די יודישע דעות-צעשמעטערונג ביי די איצטיגע וואהלען צום סיים. דער וואהל-חאַאס

אויף דער יודישער גאס איז שוין פשוט אונערטרעגליך און די קילות, דאָס געטומעל און דאס געוואלדיגע געשריי פון פערשידענע זייטען פיהרט אריין אין דער יודישער מחנה א צומישעניש און א רייסעניש אויף טוידט און לעבען. נישט מ׳ווייסט וואָס מ׳וויל, נישט מ׳ווייסט וואָס מ׳פערלאַנגט. נישט מען הערט זיך, און נישט מען הערט אנדערע — איין גרויסער בהלה׳דיגער געשריי לויפט ארום אין יודישן תחום, וואָס איז מרעיש עולמות און מאכט חיוב וועלטען. זאָגט איין פארטיי סאָ, זאָגט די

צווייטע, אויף להכעיס — נאָכמן; זאָגט איינער יא, ענטפערט דער צווייטער — דוקא ניין, מיט איין וואָרט א דורי הפלגה צושטאנד אויפ׳ן גאנצען יודישען פראָנט.

אין וואהל-קרייז פון אונזער ק״ק ראדאם איז נישט מעהר און נישט וועניגער אריינגעטראָגען געוואָרען ווי 4 יודישע ליסטעס: 4, 5, 18 33. די ערשטע צוויי, נעמליך פון „בונד״ און „פועלי ציון״ זענען מסיח דעת פון ארויסצובעקומען א מאנדאט. דאָס ארויסשטעלען אייגענע ליסטעס איז מעהר לשם דעמאָנסטראציע, כדי פעסטצושטעלען און אויספרובירען זייער פארטיי-איינפלוס צווישען די יודישע פראָלעטארישע מאַסען. די אנדערע צוויי יורישע ביינעולכע ליסטעס 18 און 33 פיהרען צווישען זיך א פעוביסענעם קאמפף און יעדער איינער פון זיי איז זיכער, אז צו איהם געהערען אלע שאַנסען, אויף צו בעקומען א יודישען מאנדאט.

און טאקי אָט אין דעם פירוד-הלבבותדיגען און האַרטנאַקיגען קאַמפף צווישען די דאָזיגע צוויי יודישע ליסטעס ליגט דער טראַגיזם פון דער אומגעלומפערטער יודישער פאָליטיק. וואָס איז מסוגל ביי אזא בעיואוסטזיניגער כחות-צעזעצונג צוצוברעכען האלז און רוקען. דאָס איז נישט קיין פאָליטיק, דאָס האָט נישט די מינדעסטע געמיינזאמקייט מיט וועלכער ס׳איז פאָליטישער קאָנצעפציע. דאָס איז א הפקר-שפיעל אָהן שום גע

פּאטאקאל.

„מ׳יר בעשיינען היערמיט אן די געבּרידער פּאַטאָק אינטער די פירמא „ל. ד. פּאטאק זוהנע״ אין מאלאָבּאנדו נעבען בענדין, אז די קאַקוספּיטער פין קאקוסניססע וואָס ווע׳ט אויסגעאַרבּעט אין זייער פאַבריק אין מאלאָבּאָנדו מיט זעם נאָמען „פּאַטאקאָל״ ווערט

געמאַכט בהכשר גמור על חג הפסח על צד היתר טוב אינטער אינזער איי׳זיכט און די פּיטער מעגען עסען היראים וחחרדים אונר צו בענוצען זא צופּלישיגע זאָ צו מילכיגע מאכלים אהנ׳ שום נאָכ׳עגקונג. אויף יעדען פּאקעט בעפינדעט זיך א שטעמפּעל כשר לפסח בהשגחת הרב והבד״צ דבענדין.

ובעה״ח אור ה׳ יתרו תרפ״ח בענדין.

חנוך צבי הכהן לעווין אב״ד דפה
יהושע דומ״צ
דו יצחק דומ״צ
חנוך דוד סג״ל דומ״צ

הכהן לעווין בענדין והגליל

די סצענע־פארצווייפלונג פרעגט ביילקע ווי א אייזערנע שטייפע ריף, זי אין טיעף דערשלאגען און שמערצליך צעווהעטאָנס. אין מוח קלאפט איהר ווי מיט א האמער. פערשידענע פינסטערע געדאנקען פלאָנטערען זיך דאָרט. זי לויפען ווי כדאליעס און זוכען עפּיס א א אייסגאנג צו דער אונערטרעגליכער לאגע. אָט פאלט איהר איין א סוף צו מאכען צו איהר לעבען. די וואָרפּט אהן איהר אייגענעם ווילען א בליק צום פענסטער און אין די געהירען טהוט א בריה א שווידערליכע מחשבה: זעלבסטמאָרד, זי וועט זיך אראָבוואַרפען פון פענסטער און אניעק. ביילקע ווייל זיך איינרעדען, אז זי איז גרייט צו אזא גרויזאמען שריט, אָבער ווייטער דאָס זעלבע, זי האָט מורא פאר׳ן פרעמדען מאנספערשוין, אז ער וועט איהר ניט לאָזן דאָס טוהן. בלייבט זי ליגן אין בעט אין ס׳הויבט איהר אָן נאגן א צוויטער פיינליכער געדאַנק: זי וועט זיך

דאָ אין בעט ליגענדיג דערשטיקען. זי פרעסט איין דעם האלדז צווישען ביידע הענד, דריקט זיך צו פעסטער, שטארקער, אָט, אָט עסעקט זי ארויס די צונג. אָבער פלוצלינג בלייבט זי שטעהן אין מיטען. א שרעקליכער פחד נעמט זי ארום און די הענד פאלען איהר אראָב ווי שווערע שטיקער בליי. מיט איין וואָרט זי האָט קיין כח און קיין מוטה נישט צו בעגעהן איבער זיך א זעלבסטמאָרד.

אין ביילקען וואכט אויף א געדאנק און זי רופט זיך ראפּטעם אָב צום פרעמדען מיליטער-מאַן: גנעדיגער הערר האָט מיטלייד אויף מיר און פיהרט מיך אויפ׳ן שלאכט-פעלד צו מיין געליבטען פיינריך. איך וויל אויך זיין אויפ׳ן פראָנט. איך וועל זיין א סאַניטארקע. איך האָב איהם ליעב דעם פיינריך און איך וויל צוזאמען מיט איהם ליידען און אפילו שטאַרבען. איך בעט אייך, טייערער הערר, טהוט מיר די גנאָדע

און פיהרט מיך דאָרט אהין.—

דער פרעמדער מיליטערמאַן האָט איינגעשטימט און נאָך איינם זעלבען טאָג איז בעשלאָסען געוואָרען זאל ער ביילקע אוועקפיהרען אויפ׳ן רומענישען פראָנט און מעלדען איהר ביטע פאר׳ן פעלד-שטאב. ביילקע איז אָבער געבליבען אין גרויס פערלעגנהייט: זי האָט איינגעקויפט מיט׳ן פיינריך פערשידענע טייערע פוטערווארג, ברייליאנטען, פוגזען און דאָלארען פאר שפּאָס-בליג. זי האָט דאָס אלץ געקויפט פאר׳ן טאטענס-וועגען, צוליב דעם האָט איהם דער טאַטע ערלויבט צו פאָהרען קיין רומעניען. דער יונגער פיינריך איהר געליבטער. דער רבנישער זוהן פון אונגאַרין, דאָס אפילו פאר איהר זיך אויסגעסטארעט א בעשייניגונג ביי דער עסטרייכיש דייטשער אקופּאציעמאכט, וועלכע ערלויבט איהר, ביילקען, דאָס אלעס ארויסצופיהרען קיין פוילען. וואָס וועט זי איצט. ביילקע, טוהן, מיט

דעם אלעם? וואו וועט זי דאָס אלעס בעהאלטען? דאָס איז דאָך ווערטה א הון רב. אויב זי וועט טאקי אוועק אויפ׳ן פראָנט וועט דאָך פון דעם אלעם א תל ווערען. ביילקע האָט דעריבער באלד חרטה געהאט אויף איהר פריהערדיגען בעשלוס. זי האָט אנגעהויבען קומען ביסלעכווייז צום פערשטאנד, אז זי איז דורכ׳ן פיינריך פערפיהרט געוואָרען און נאָכדעם ווי ער האָט זי אויסגענוצט האָט ער זי אוועקגעוואָרפען. אנדערש, וואלט ער זיך וואַכש מיט איהר געזעגנט, אפילו ווען ס׳זאל אמת זיין, אז מ׳האָט איהם גערופען אויפ׳ן פראָנט איז. ווען ער האָט זי באמת ליעב, וואלט ער אפילו אין אזא ערנסטען מאָמענט מיט איהר זיך געזעגענט און זי געבּעטען פריהער בעזאָרגט אויף דער צוריק־רייזע א היים. ניין, אז מ׳האָט ווירקליך ליעב אנטלויפט מען נישט אזוי ראפּטום אהן א זייט-געזונד און מ׳לאָזט איבער א געליבטע אָ עלענ

ר'סען פאר אחריות. װאס האט נאר דעם מינציגען ביסעל קאליע צו מאכען דעם ציזייסען, ניכט אכטענדיג ערויף, װאס דאס קאליע מאכען איז ניכט קײן פערזענליכער שאדען פון צד שכנגד נאר א מפלה, א פערלוסט פאר דער אלגעמײנער יודישער זאך. װעגען דעם װיל מען ניכט װיסען און מען קעמפפט פערביטערט און פערביסען אויף צו פערשפיעלען. בעסער געזאגט, אײך צו מאכען פערשפיעלען און אלײן געװינען...

מכלומר'שט קעמפפט מען אין נאמען פון א אידעע. מ'שטעלט אן א ירעת שמים-פנים און מ'װיל פערשרײען א װעלט, אז דער קאמפף איז א לשם שמים'דיגער און אין דער אמת'ן איז דער קאמפף אין זײן טיעפסטען תוך ניכט מעהר װי אונטערצושטעלען א פיסעל דעם געגנערישען לאגער. װײל װאלט מען באמת אין זין געהאט צו שא-נעהמען און צו פערטײדיגען די אינטערעסען פון יודישען כלל, װאלט מען דאן אהן ספק מװתר געװען פון אלע אמביציעס אין פארטײ-חשבונות און געשלאסען — לכל הפחות — א לאקאלע פעראײניגונג צװישען די ראדאמער צװײ יודישע בירגערליכע ליסטען 18 און 33. װען זײ װאלטען געהאט א ערנסטע בעציהונג און װען זײ װאלטען בתם לבבם געװען פעראינטערעסירט אין א גינסטיגען אויסגאנג פון די װאהלען, האט צװישען זײ אונבעדינגט געמוזט געשלאסען װערען א פעראײניגונג — בײדע האבען געבראכט למען השלום והאחדות זיך אבזאגען פון די צוגעשיקטע מאנדאטען-ליסטען פון זײערע בײדע צ. ק.'ס, נאר דורכקומען צװישען זיך אויף אזא מאנדאט, װאס זאל זײן סימפאטיש און אננעמבאר פאר בײדע צדדים. װי דאס האט געטוהן טשענסטאכאו און זאגלעמביע. אויב דארט האט אזא קאנ-צעפציע זיך אנגעשטויסען אויף שװע-ריגקײטען, איז נאך ניכט קײן ראיה, אז אזא לאקאלע פעראײניגונג װאלט זיך בײ אונז אין ראדאם ניכט געװען אײנגעגעבען. אלענפאלס איז געװען א נויטװענדיגקײט װעגען אזא אויסװעג א פראבע צו געבען. אזא קאמפראמיסאלע פאליטיק איז זיכער געװען מעהר בערעכטיגט װי די יעצטיגע שאכער-מאכער-פאליטיק, װאס איז א ריזיקאלער עקספערימענט מיט אלע װאהרשײנליכסטע אויסזיכטען אויף א מפלה פאר בײדע צדדים.

פארפאלען, אויב מ'װיל דאפעלען א יודישען מאנדאט און פערגרעסערן מיט איהם די יודישע רעפרעזענטאנץ אין פארלאמענט, פערבויגט מען אמאהל אויף א קיבוץ של יור פון פארטײ פראגראם. אין מען אמאהל ניכט מקבל די לוחות און די אינסטרוקציעס פון װארשאװער צ. ק. מיט'ן ק״י און כתיב, נאר מען פרובט אמאהל אלײן שטעלען טריט און מ'לערענט זיך אלײן געהן אהן אונטערשפארען און אהן דער אונטערהאלטונג פון אויבען... אויף אלעם איז דא א היתר, דער עיקר װענדעט זיך נאר אין א גוטען און אויפריכטיג-עהרליכען װילען.

ס'װאלט פיעל װיכטיגער און צװעקמעסיגער געװען א פעראײניגטער לאקאלער בלאק צװישען 18 און 33 װי דער יעצטיגער פערביסענער קאמפף, װאס װערט געטריבען מיט'ן כח פון א צערײצטער אמביציע בעגלײט פון דעם צװײפעלהאפטען נקמה לאזונג: „מיר אײן אויג און דיר בײדע"...

ניכט שטענדיג געלונגט אבער אבצוראטעװען אײן אויג, אז מ'איז קורצזיכטיג קאן מען געהענדיג אין א ניכט קײן גלײכען װעג אמאהל אלץ פערשפילן...

עמיצער.

■■■■■■

א װארט פון א פרײנד

פון ד״ר יעקב װיגאדסקי.

עס איז אװעק פון דער װעלט אײנער פון די בעסטע, פון די פעהיגסטע, פון די קלוגסטע און טאלענטפולסטע זיהן פון אונזער פאלק, װעלכער איז דעם דאזיגען פאלק געװען איבערגעגעבען בלב ונפש! משה פראסטיג איז נפטר געװארען. און אװעק פון דער װעלט איז ער אין דעם אויפבליה פון זײנע גײסטיגע כחות, אין דעם אויפשװאונג פון זײן גרויסער געזעלשאפטליכער ארבײט פאר זײן פאלק אין ארץ ישראל און אין גלות — אין דעם רעכטען בליען פון זײן התלהבות דינע שטרעבונג.

איך בין בעקאנט און בעפרײנדעט געװען מיט משה פראסטיג אין סיים, ער, װי אלע אנדערע חברים, האט מיר לכל הפחות פון אנהויב פעראינטערעסירט, און משה פראסטיג איז מיר קודם כל אויפגעפאלען זײן גרויסע איבערלעגענקײט: ער פלעגט זיך ניכט אײלען רעדן, אדער שרײבען; דערפאר אבער איז דאס, װאס ער האט יא גערעדט, געװען כמעט שטענדיג גוט דורכגעטראכט, לאגיש און זאכליך. װאו ער האט גערעדט — אין דער קאמיסיע, אויפ'ן פולען סיים, אויף א זיצונג פון קלוב, אדער אפילו אויף א מיטינג — האט מען זיך צו זײנע װערטער צוגעהערט מיט גרויס אויפמערקזאמקײט.

אין משה פראסטיג האבען זיך פעראײניגט די פעהיגקײטען פון דעם אבסטראקטען דענקער מיט דער פראקטישקײט פון אן אמת'ען רעאל-פאליטיקער.

זײנע ניכט אפטע, אבער זײנע קלוגע, זאכליכע און פראקטישע רעדעס, הן אין דער פינאנץ-קאמיסיע, הן אין סיים, פלעגען שטענדיג אויפגעהערט װערען מיט גרויס אינטערעס; די גלענצענדע רעדע צום בודזשעט פון פאריגען יאהר איז געװען, אויב ניכט די בעסטע, איז לכל הפחות אײנע פון די בעסטע.

משה פראסטיג האט ניכט נור געקענט גוט רעדען, נור, װאס איז פיל שװערער, ער האט געקענט שװײגען און קלוג שװײגען.

װײטער איז ער געװען אײנער פון

דע, א אײנזאמע אין א פרעמדער שטאדט און נאך דערצו אין אויסלאנד. ניכט אנדערש, האט בײלקע שוין איצט נאך דײטליכער געטראכט, װי ער האט זי מיאוס אפגענארט. זי װיל שוין יעצט ניכט געהן אויפ'ן פראנט, װער װײסט צי זי װעט איהם דארט געפינען און ער װעט זי שוין װעלען קאנען און געהן אײנשטעלען דאס אײגענע לעבען און לאזען דערצו נאך אויף הפקר דעם טאטענס מאיאנטעק צוליב א ליעבע, װאס לויט אלע װאהרשײנליכקײטען איז עס א פאלשע און בעטריגערישע ליעבע, אדער אפשר גאר ניכט קײן ליעבע נאר אויסגעלאסענקײט און ברוטאלע לײדענשאפט. — נײן, האט עמיצער געשריגען אין בײלקעס הארץ, דו געהסט ניכט מעהר, זאלסט זיך ניכט ענטװאגען צו לאזען זיך אויפ'ן פראנט. נאר אנטלויף א היים.—

בײלקע איז פון מינוט צו מינוט געװארען אלץ מעהר ניכטערער. אינס-טינקטיװ האט בײ איהר אויפגעזאמעלט א שרעקעדיגער פארגעפיהל, אז דער פרעמדער מאנספערשוין איז א פערדעכטיגער פערשוין, פון װעלכען זי מוז זיך ראטעװען און װאס שנעלער ארויס פון זײנע הענד. אבער װי אזוי מאכט מען דאס? װי אזוי װעט זי אזא שװאך װײבליכער װעזען זיך קאנען ארויסרײסען פון אזא ריזיגען און העלדישען מיליטער-מאן? בײלקע איז געװען קלוג און זי האט פערשטאנען, אז זי קאן זיך דא װעניג שטיצען און אנלעהנען אויף איהר שטאלץ און יחוס. זי איז ניכט אין דער היים בײ איהרע געליבטע עלטערן. איצט איז זי אין דער פרעמד אין א לאנד פון מלחמות און איבערקעהרענישען, װאו אלץ איז בלוט-דורשטיג. און אלע געמיטער זענען אויפגערײצטע און צוװילדעװעטע. בײלקע האט דורכאויס פערשטאנען איהר סיטואציע אין װעלכע זי געפינט זיך. זי האט דעריבער גלײך רעזיגנירט פון איהר שטאלץ און מײדעלשער אײנרעדעניש. זי האט מאמענטאל געטױשט איהר ראליע און אנשטאט איהר ביז אהעריגער שפרעניגע און אנגעשטײפטע מינע, איז זי געװארען מילדער, צוגעלאזענער צום פרעמדען מאנספערשוין און איהם אנגעהויבען צערטלען און קושען. זי האט איהם נעבעטען אין איהם געפרובט אײנצונעמען מיט קאקעטישע אנשטעלען, אז ער זאל זי בעגלײטען א היים קײן פוילען, אז זי װעט איהם דערפאר גוט בעלוינען און חוץ דעם מיט איהם פערברענגען אין ראדאם אויף אינטערעסאנטע פערװײלונגען אין די ראדאמער רעסטאראנען, װאו זי װעט איהם בעקענען און פארשטעלען פאר שעהנע דאמען-געזעלשאפטען.

דער פרעמדער מיליטערמאן האט דאס אלעס אויסגעהערט שמײכלענדיג און צום סוף ערקלערט, אז ער נעהמט אן אויפ'ן פארשלאג, נאר אײן קלײנעקײט, אז די רײזע קײן ראדאם זאל אנבעלעגט װערען אויף נאך דרײ טעג, װײל דעמאלט בעקומט ער אן אורלויב אויף עטליכע טעג. דאס איז נאר געװען אזא אויסרײד. אין דער שטיל האט דער דאזיגער פערשוין געהאט בעשלאסען אנצוקריגען בײלקען פאר זיך און אפילו צונעמען בײ איהר די אלע צירונגען און דאס גאנצע געלד. ער האט אויף אלצדינג צוגעשאקעלט מיט'ן קאפ, אבער טיעף אין הארצען בײ זיך האט ער געלאקערט אויף בײלקען װי א לײב אויף זײן רויב.

א גאנצען טאג ביז שפעט אין דער נאכט האט דער דאזיגער פרעמדער מענש זי ארומגעשלעפט אין אלע הינטערגאסען פון בוקארעשט. זי ארומגעפיהרט אין אלע שענק, קנײפיעס און אין די פערדעכטיגסטע ערטער, אומעטום האט ער גע'שכור'ט און געהײסען בײלקען פאר אלץ בעצאהלען. בײלקען אין די דאזיגע טונקעלע געזעלשאפטען ניכט

Staraniem Tow:
DOM SIEROT, AUXILIUM ACADEMICUM
JUDAICUM oraz BAR-KOCHBA.

W salach teatru „ROZMAITOŚCI"
odbędzie się w sobotę dn. 10 marca 1928 r.
WIELKI PURYMOWY
BAL MASKOWY
z konkursami tańców i kostjumów z przyznaniem nagród.
WIELE NIESPODZIANEK — Maski nie obowiązują
Pierwszorzędna orkiestra. — Tańce do rana.
Obfity i dostępny bufet. — Bez Karoty.
Korowód masek z królem Ahaswerem
i królową Esterą na czele
na tle reflektorów różnobarwnych.
Bilety do nabycia w kantorze wymiany p. WAJSELFISZA ul. Lubelska 29
od dnia 6|3 a w dniu balu od godz. 4-ej p. p. przy kasie teatru.
Cena biletu zł. 5, galerja zł. 3.
Początek o godz. 10 wiecz.

די געזעלשאפטען
בית-יתומים, אאוקסיליום אקאדעמיקום יודאיקים
און בר-כוכבא
ארדנען איין שבת צו-נאכט דעם 10 מערץ ה. י. 10 אווענד
א גרויסען פורים-
מאסקען-באל
דער באל האט באקומען אין די זאהלען פון טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
פאר די שענסטע קאסטיומען און טענץ וועלען אנערקענט ווערען
קאנקורסען און אויסצייכנונגען
מאסקעס זענען נישט פערפליכטענד
ערשטקלאסיגער ארקעסטער. טענץ ביז אין דער פריה. א בשפע'דיגער און
צוגענגליכער בופעט. א קאראהאר פון מאסקעס מיט'ן קעניג אחשורש
און קעניגין אסתר אין דער שפיץ, באלויכטען פון א פערשיעדען-
פארביגען רעפלעקטארע-אבשטראהלונג.
בילעטע אויפ'ן מאסקען-באל קאן מען בעקומען אין דער קאנטאר פון
ה' ווייסעלפיש לובלינער 29. אין טאג פון באל פון 4 א זייגער נ. מ.
ביי דער קאסע פון טעאטער.
די פרייז פון בילעטען 5 זל. גאלעריע — 3 זל.

פרייע טריבונע.

אין דער דאזיגער רובריק קאנען די לעזער פון אונזער צייטונג זיך ארויסזאגען וועגען פערשידענע געזעלשאפטליכע פראגען. פאר די ארויסגעזאגטע מיינונגען טראגט נישט די רעדאקציע אויף זיך קיין שום אחריות. די ארטיקלען אדער נאטיצען פון די לעזער דרוקען מיר אויסדריקליך אויף דער אייגענער פעראנטווארטליכקייט פון די מחברים גופא.

רעדאקציע.

„כאפט דעם גנב"

א ענטפער דעם ה' ניימאן.

לעזענדיג אין „ראדאמער-קעלצער לעבען" דאס אויפקלערונג'ס-ארטיקעל פון ה' ניימאן וויל איך איהם אפענטפערן מיט עטליכע ווערטער.

דער ה' ניימאן גיעט זיך אפ א רעכנונג ווי גרויס ס'איז דער פערלוסט, די זעהר זעלטענע יודישע פאליטיקער, וועלכע האבען בעהערשט זייער טעמפעראמענט, נישט לאזענדיג זיך קיין מאל פערפיהרען פון איהם צו נישט אויסגערעכענטע מעשים און אפילו ווערטער.

ביי איהם איז געווען כמעט אלץ אויסגערעכנט, אויסגעמאסטען און אפגעוואויגען.

אויב מיר וועלען נאך דערצו צוגעבען, אז משה פראסטיג איז געווען א גלענצענדער זשורנאליסט, וועלען מיר דאן פערשטעהען די גרויסע אברה, וועלכע דאס יודישע פאלק האט גע-האט, מיט דעם פריהצייטיגען טויט פון משה פראסטיג, זיין ארט אין דער יודישער געזעלשאפטליכקייט און בפרט אין סיים וועט לאנג, זעהר לאנג זיין שווער אויסצופילען!

שלום לעפרך, ידידי היקר!

■■■

וואס די בריטיש אינדיפערענטע פאלק'ס-מאסען גטהען פערלוירען פון יודישען בירגערליכען לאגער, ווערענדיג בידם אריינגעשטויסען אין דער לינקער מחנה.

איך קאן אייך זאגען ה' נ., אז עס איז א ביסעל צו-שפעט אייער חשבון.

איך ווייס דאס אויסגעצייכנט, ה' ב"ן, אז איהר צערטעלט נישט די לינקע, אבער איהר צערטעלט אויך נישט די מאסען, אויף וועלכע איהר האט רחמנות, וואס זיי פאלען אריין צו די לינקע עלעמענטען.

שוין צו-פיעל ערלויבט זיך דער ה' נ. אנרופענדיג די לינקע גרופירונגען אלס רויב-פויגעל. צי קאן נאך זיין גרעסערע רויב-פויגעל, פון די, וועלכע ווילען נישט ארויסלאזען די נאאיווע מאסען פון זייערע רויבפויגעלשע נע-געל און מיט געוואלד זיי איינהאלטען דורך פערשידענע טאקע דעמאגאגיש'ע וואהל-מאכערייען? די מאכען, וועלכע זענען שוין גענוג ערפאהרען און וואהל-פאליטיק אריענטירען זיך גאנץ גוט און אנטלויפען פון זייערע נישט געבעטענע כלל פערזארגער נישט און קיין בהלה-צושטאנד, ווי דער ה' נ. שרייבט, נאר מיט אויסגערעכענקייט און דורכגעטראכטקייט.

אגב טרייסט זיך דער ה' נ. אז „אויך דארט ביי די לינקע וועט דער וועהלער, דער מאכען-מענש לאנג נישט פערבלייבען. ער וועט זיך ביסלעכווייז איבער-צייגען, אז אויך דארט ביי די לינקע בלאפט מען, אז אויך דארט איז דער אמת נישטא" ה' ב"ן, אייער וועה-געשריי איז אין סתירה מיט אייערע ווערטער. דאס איז א געשריי פון אונטערגאנג.

געפעהלען און זי האט זיך אויך יעצט ארומגעזעהן, אז דער פריעמרער אונבעקאנטער פלאנט גאר עפיס אנדערש און נישט וועגען אהיימפיהרען זי. ביילקע איז געווארען זעהר אונרוהיג און איהר גאנצער מח האט גענומען שווער ארבייטען און אויסטראכטען פערשידענע פלענער ווי אזוי זיך ארויסצוראטעווען פון איהם. זי האט אויסגעקוקט די מינוט, אז איהר בע-גלייטער זאל זיך אנ'שכור'ען, אז זי זאל קאנען פון איהם אנטרינען ווערען, זי האט אויפגעפאסט אזא מינוט. דער אונבעקאנטער מיליטערמאן האט זיך זעהר אנגע'שכור'ט. ביילקע האט גע-האלטען אין איין צאה'ען פאר איהם און ווען ער האט שוין געהאט דעם קאפ זיך גוט פערדרעהט און געוואל-גערט זיך אויף די ערד האט ביילקע נישט לאנג געקלערט און זי האט זיך בגניבה שטילערהייד ארויסגעשארט פון די קנייפיע און גענומען לויפען איבער די פרעמדע בוקארעשטער גאסען. איהר פערשווינדען ווערען איז אבער באלד בעמערקט געווארען פון אנדערע קנייפיע-העלדען, וועלכע האבען נאך פון פריהער בעווארפען א אויג אויף בייל-קע און זיי האבען זיך גלייך געלאזט נאך איהר מיט איין אימפעט. ביילקע'ס מיליטערישער בעגלייטער האט זיי פרי-הער בשעת שכור'ען איבערגעגעבען אז ער האט געפאנגען א יודיש מיידעל פון פוילען, וועלכע האט ביי זיך אין האטעל א אוצר מיט געלד און, אז מ'דארף זי אריינקריגען אין נעץ. בייל-קע האט דאס געוויסט און זי איז דער-ריבער איצט געלאפען איבער די ליי-דיגע אונבעקאנטע גאסען מיט אלע איהרע כחות. וואס זי האט פערמאגט. זי איז נישט געלאפען נור געפלויגען, וואוהין האט זי אליין נישט געוויסט. זי איז אזוי לאנג געלאפען ביז זי איז ענדליך אריין אין דער פרינציפאלסטער גאס, וואס האט זיך געטונקען אין ימים ליכט אויף אט דער גאס זענען געווען אויסגעשטעלט שורות פרעכטיגע מיט העל-געטונקענע ליכטיגע שוי-פענסטער פון ריזיגע צוקערניעס און ערשטקלא-סיגע רעסטאראנען. ביילקע האט אויס-געקליבען די שענסטע פון זיי און איז גלייך אריין אין הערליכסטען רוישיג-סטען רעסטאראן, און ביים בלויזען איבערטראכטען די שיעל איז זי אני-דערגעפאלען אין א שרעקליכען חלשות. צוליב וואס ס'איז ענטשטאנען א אונגעהויערער טומעל צווישען די הונ-דערטער רייכע געסט.

(פארטזעצונג קומט)

די מאסען האבען זיך אין אייך ענטוישט און זי אנטלויפט פון אייך און איהר קאנט זיך נאר טרייסטען מיט פאנטאזיעס און בליק כב׳ות.

דער ארויסטריט פון ה׳ נ. און זיין רוף: — „קאראול די מאסען אנטלויפען אין בהלה אויף לינקס.“ איז ענליך צום יענעם מין געשריי פון „כאפט דעם גנב“ וואס סיי די נאכיאגער און פערפאלגער און סיי דער וואס ווערט נאכגעיאגט און פערפאלגט שרייען אלע אין איין קול און רופען: כאפט דעם גנבו — און מ׳ווייסט נישט ווער תּעמען עס לויפט נאך.

ה׳ נ. ווייזט אויס קאן, אפנים, די קונסט פון אבווענדען די אויפמערקזאמקייט פון איינענעם לאגער, אויסגעצייכענט גוט, אויב ער רופט אזוי מיט אזא פאטאס: כאפט דעם גנבו!

בער ראובן מאנדעלמאן.

א בריעף אין רעדאקציע.

ג. ה׳ רעדאקטאר!

ערלויבט מיר אין אייער וו. צייטונג אבצודרוקען פאלגענדען ארטיקעל:

איך וויל מיך ווענדען צו דער ראדאמער יודישער יוגענד מיט א פארשלאג וועגען עפענען ביי אונז אין שטאדט א פאלקס-אוניווערזיטעט, אין וועלכען ס׳זאלען פארקומען עטליכע מאהל אין דער וואך פערשידענע לעקציעס און פארלעזונגען איבער פערשידענע טעמעס אזוי וויסענשאפטליכע, ליטעראריש׳ע ווי אויך וועגען היגיענע אין אלע אנדערע קולטור-פראגען. די שאפונג פון אזא קולטור-אינסטיטוציע רעכען איך איז ביי אונז אין שטאדט א נויטווענדיגקייט. אזא קולטור-ווינקעל וואלט געגעבען א געוויסען אינהאלט אין לעבענס-צוועק אונזער ראדאמער יודישער יוגענד, פון וועלכע א גרויסען טהייל קאן מען יעדער נאכט בעגעגענען שפאצירען אויף דער לובלינער גאס אהן שום ציעל און אהן שום צוועק. די דאזיגע יוגענד וואלט זיך געמעגט בערענקען, אז נישט בלויז ארומדרעהען זיך אין די צוקערניעס, קינאס, אדער כבארט און מאסקען-בעלער, אז מיט דעם אליין איז גענוג אויסצופילען דעם לעבענס-אינהאלט. ס׳וואלט שוין צייט געווען, אז די דאזיגע יוגענד אונזערע זאל אחוץ די גשמיות און מאטעריאליסטישע פערגרעבטקייט ענדליך, אויך אדויסווייזען א בעסערע פערשטענדניש פאר קולטורעלע בעדערפענישען.

איך ערלויב מיר דערפאר צו שטעלען דעם פארשלאג, אז אונזער יוגענד זאל דורך איהר איניציאטיוו שאפען א פאלקס-אוניווערזיטעט, וואו היגע אין פרעמדע פרעלעגענטען זאלען אפט אויפטרעטען מיט וויכטיגע און בעלעהרענדע פארלעזונגען. אונזער יודישע יוגענד ברויך מאכען דעם אנהויב און דורך קליינע נדבות שאפען א פאנד אויף צו דינגען א לאקאל. מ׳וואלט, האפענטליך, אויך געקאנט בעקומען א סובסידיע פון דער יודישער גמינע אין ראדאם, וואס וואלט געקאנט בענוצט ווערען אויף צו שאפען א ביבליאטעק און לעזע-זאל ביים פאלקס-אוניווערזיטעט. דעמאלט וואלט דער פאלקס-אוניווערזיטעט געקאנט זיין דער גייסטיגער צענטער פאר דער יודישער יוגענד אין ראדאם און דאס ספעציעל פאר דער יוגענד, וועלכע האט צוליב פערשידענע סבות נישט געקאנט זיך לערנען אין א גימנאזיום. זיי וואלטען זיך אזוי נאך געקאנט בעסער אויסבילדען און ענטוויקלען זייער בעוואוסטזיין אויף א קולטור-ערציהערישען אופן. איך שטעל דעם פארשלאג צו א פרייע דיסקוסיע. זאל די יודישע יוגענד ענטפערען.

מיט אכטונג

ירחמיאל מרגלית ראדאם.

וואס הערט זיך אין ראדאם.

פון שטאדט-ראט.

די זיצונג פון 16-טען ד. מ. אונטער׳ן פארזיץ פון ה. קעלערסקראוז האט זיך אנגעפאנגען מיט׳ן איבערליינען די צוגעשיקטע דאנקזאגונג פון ה׳ פרעזידענט פון דער פוילישער רעפובליק מאשטשיצקי פאר די וואונשען פון ראדאמער שטאדט-ראט לכבוד זיין נאמענס-טאג. נאכהער מעלדעט דער פארזיצענדער דעם ראט, אז די מאגיסטראט-בעאמטע איז אויסגעצאהלט געווארען 45% אונטערשטיצונג ד. ה. אין דער הויך, וואס דער מיניסטארען-ראט האט אנערקענט פאר די מלוכה-בעאמטע.

דאן טרעט מען צו צו דער טאג-ארדנונג.

ווען עס געהט אין אויסקלייבען א פארשטעהער און א פערטרעטער אין ראט פון דער ראדאמער באהן-דירעקציע שטעלט די פ. פ. ס. ארויס אלס דעלעגאט דעם שטאדט-פרעזידענט ה׳ גזשעטשנאראווסקי און אלס פערטרעטער דעם ה׳ וויצע-פרעזידענט, אוזיעמבלא.

מצד די רעכטע ווערען ארויסגעשטעלט אלס קאנדידאטען: פראפ. ד״ר פארבראט און אדוו. ביעלסקי. אלע קאנדידאטען זיינען גענומען אונטער דער אבשטימונג, בעת וועלכער ס׳ווערט דורך דער מעהרהייט געקליבען די פ. פ. ס.׳שע קאנדידאטען די ה״ה גזשעטשנאראווסקי און איזשעמבלא.

א לאנגע דיסקוסיע האט ארויסגערופען דער מאגיסטראט-פראיעקט וועגען בויען א נייע שטאטישע ציגעלניע. דער לאווניק סטענפיען (ח. ד.) האט שארף קריטיקירט דעם מאגיסטראטס-פראיעקט, מאטיווירענדיג דערמיט, וואס דאס ליים אין די ראדאמער קרייזען גיט זיך נישט איין פאר קיין ציגעל-פראדוקציע. אלס בעווייז דערויף גיעט ער אן דעם פאקט, אז די ראדאמער ציגעלניעס מאכען שוין מיט די „זייטען“.

ס׳נעמט דאן דאס ווארט דער פרעזידענט ה׳ גזשעטשנאראווסקי, וועלכער ערקלערט, אז די מיינונג פון ה. סטענפיען איז נישט מאסגעבענד, אז דער ה. סטענפיען אלס ציגעלניע-אייגענטימער איז א פעראינטערעסירטער פערזאן, און אלס אזעלכער דארף ער זיך נישט געפונען אפילו אין פ׳ן זאל בשעת דער דעבאטע. נאך דער ערקלערונג פערלאזט דעם זאל דער ה. סטענפיען און דער פארשלאג ווערט אנגענומען.

ס׳ווערען אויך אריינגעטראגען פרייע פארשלאגען וועגען טוישען די נעמען פון פערשידענע גאסען, און וועגען פערבעסערען די וואהנונג-בעדינגונגען פון הויז-וועכטער. ביידע פארשלאגען זענען איבערגעגעבען געווארען די געהעריגע קאמיסיעס צום בעטראכטען, דערויף איז די זיצונג געווארען געשלאסען.

דער יודישער אמעריקאנער „קאנסול“ אין ראדאם

און זיין סעקרעטאר אין דאנציג.

צו אונז אין רעדאקציע זענען געקומען אייניגע יונגעלייט און איבערגעגעבען פאלגענדע העכסט-סענסאציאנעלע געשיכטע פון צוויי ראדאמער יודישע איינוואהנער, וועלכע האבען אנגעהויבען קאנקורירען מיט׳ן אמעריקאנער קאנסולאט און אליין זיך פעדלענס אזא „געשעפט“ אויף „צו ערלעדיגען“ וויזעס און צו „איבערטראנספארטירען“ זייערע קלענטען קיין אמעריקא.

די געשיכטע שטעלט זיך פאר אזוי:

צוויי ראדאמער יודישע איינוואהנער די ה״ה מ. ג. און ש. א. האבען זיך אפנים מתקנא געווען אין דעם בעקאנטען אין דערגאך ענטדעקטען יודישען „קאנסול“ אין ווארשא, ה׳ בראף, און זיי האבען זיך געגרינדעט א ביורא „צו ערלעדיגען עמיגראנטען קיין אמעריקא“. נישט קוקענדיג אויף די קיאסא-בעגרעניצונגען און ביל-בעשווערונגען. דער ה׳ מ. ג. איז געווען הויפט-ליפעראנט אין ראדאם און דער ה׳ ש. א. עקספעדיטאר אין דאנציג. דעם ראדאמער אמעריקאנער „קאנסולאט“ האט זיך אין אנפאנג גאר נישט שלעכט איינגעגעבען. דעם ה׳ ג. איז געלונגען באלד צו בעקומען צוויי „קליענטען“, וועלכע ער האט אוועקגעפיהרט קיין דאנציג און נאכדעם ווי ער האט זיי מיט זיין שותף ה׳ ש. א. פארגעשטעלט די צוויי עמיגראנטען אין מכלומר׳שטען ביורא און פאר׳ן „פרעזעס“, וועלכער האט צוגעזאגט אין עטליכע טעג ארים זיי איבערצופיהרען קיין אמעריקא — האט מען ביי זיי אויסגענארט אויף א שווינדלערישען אופן 100 דאלאר. נאכ׳ן ארויסבעקומען די שפארע אפותיקו איז דער ראדאמער „קאנסול“ מיט זיין שטאב נעלם געווארען און די צוויי ראדאמער „עמיגראנטע“ האבען זיך דאן איבערצייגט, אז זיי זענען געפאלען קרבנות פון אפערישע הענר.

די אבגענארטע ראדאמער מעבר לים-רייזענדע ארומזעהענדיג זיך, אז נישט האבענדיג קיין געלד און נישט קיין וויזע קאן מען אין קאלומבוסעס גליקליכע מדינה נישט פאהרען, האבען זיך נעביך געמוזט אבגעזעגענען מיט׳ן ים אין דאנציג און זיי האבען זיך אומגעקעהרט קיין ראדאם אויפזוכען דעם יודישען „קאנסול“ אין ראדאם דעם ה׳ ג. ביי וועמען זיי האבען גענומען שטרענג אויפפאדערען אומצוקעהרען זיי די אויסגענארטע 100 דאלאר. דער „קאנסול“ האט געענטפערט, אז אויב זיי וועלען מאכען א שווייג און נישט פערעפענטליכען די גאנצע געשיכטע וועט ער פון זיינע ווייטערדיגע פערדינסטען אבגעבען זיי דאס געלד.

פון דער האנדווערקער-באנק

דינסטאג, היינטיגע וואך, איז אין דער האנדווערקער-באנק (לובלינער 31) אבגעהאלטען געווארען א בעראטונג, אין וועלכער ס'האבען זיך בעטייליגט א חוץ דעם ראט און פערוואלטונג אויך א גרעסערע צאהל אנגעזעהענע באנק-מיטגלידער, וועלכע זענען ספעציעל איינגעלאדעט געווארען.

אויף דער בעראטונג איז פארגעליינט געווארען א בריעף פון דער ווארשאווער קאאפעראטיווען-צענטראלע, אין וועלכען ס'ווערט, אויפ'ן יסוד פון דער קאנטראל, וואס דער רעווידענט ה' מיכעלזאהן האט דורכגעפיהרט דעם 16 און 18 סטיציען ה. י. אין באנק — מיט צופרידענהייט אויסגעדריקט גרויס אנערקענונג פאר דער אנפיהרערשאפט, א דאנק וועלכער די באנק האט זיך פילפאכיג פערבעסערט און פינאנציעל זיך דערהויבען אויף פיעל מדרגות.

אויף דער זעלבער בעראטונג איז איינשטימיג פון אלע אנוועזענדע אנגענומען געווארען צו פערגרעסערן די באנק-„אודזיאלען," פון די מיטגלידער, וועלכע וואלטען ערמעגליכט די צוגעזאגטע גרויסע קרעדיטען פאר דער האנדווערקער-באנק.

די אנוועזענדע האבען אויפ'ן ארט פרייוויליג זיך דעקלארירט צו פערגרעסערן זייערע „אודזיאלען" און נאך אויסהערען די אויספיהרליכע בעריכטען פון די ה"ה משה רובינשטיין און קאסאי און די זעלביגע רעדעס פון די ה"ה ראזענביים און מאגנישעווסקי, איז איינשטימיג אנגענומען געווארען ענערגיש צו רעאליזירען אלע ארויסגערוקטע פארשלאגען לטובת דער אויפבליהונג פון דער באנק.

א בריעף אין רעדאקציע

ג. ה' רעדאקטאר!

איך בעט העפליך אבצוגעבען ארט אין אייער וו. צייטונג פאר מיינע פאלגענדע שורות:

בערך א יאהר צוריק האט די ראדאמער עלעקטראווניע דורך בעקאנטמאכונגען מודיע געווען אלע איהרע אבאנענטען, אז יעדער איינער, וואס דער גראשען איז ביי איהם טייער, זאל ער ביי זיך איינפיהרען עלעקטרישע אינסטאלאציע, איינארדנען קיכען, אייזענס עלעקטרישע א. ז. וו., פערזיכערענדיג דערביי, אז דאס וועט קאסטען פיעל ביליגער, און אז דעם עודף פונ'ם עלעקטרישען שטרום וועט זי בערעכענען מיט 50% ביליגער. האט פערשטעהט זיך יעדער איינער נישט געקארגט קיין געלד און זיך פערשאפט אלעס, וואס קאן נאר דורך עלעקטרישע ענערגיע בעדינט ווערען.

עס איז אריבער א צייט. דער עולם האט געגלויבט די אלע הבטחות און ווען מ'האט ערווארבען א געהעריגע קאנסומציע איז געשטיגען דער אבצאל ביז א מאקסימום. די עלעקטראווניע האט בעשלאסען איהר פאראיאהריגען צוזאג צו אנולירען און געהט לאדענט די דירעקציע צום „ונתנה תוקף". „אביעצאנקא צאצאנקא. א גלופי עמו ראדאשטש" עלעקטרישען שטרום פערברויכט מען אין די הונדערטער קילאוואטען מעהר און דער פרייז איז געבליבען דער זעלבער. פרעגט זיך יעצט: צי דארף א געזעלשאפט, וועלכע עקזיסטירט נאר א דאנק די ברייטע מאסען זיך רעכענען מיט איהרע קאנסומענטען, אדער נישט?

נאך א זאך: מיט א צייט צוריק פלעגט מען דעם צאהל רעכנונג קאנען דעם צווייטען טאג ביז 8 — 1 פריה דעקען, יעצט אבער, אז מ'בעצאהלט נישט דעם זעלבען טאג, איבערהאקט מען דעם קאנטאקט נישט ווארטענדיג אויפ'ן צווייטען טערמין, וואס איז פון פריהער געווען איינגעפיהרט.

מיט אכטונג

מאקס בוימייסטער.

בראניסלאו גימפעל
דער יודישער וויאלין-גאון.

קומענדיגען זונטאג דעם 26 טען ד. ח. קומט קיין ראדאם פון זיין טריאומף נסיעה איבער אייראפא דער וועלט בעריהמטער יודישער וויאלין-קינסטלער בראניסלאו גימפעל.

דער יונגער זעכצען-יאהריגער פידלער האט שוין אין זיין פריהען עלטער דערגרייכט צו א וועלט-רוהם. זעלטען ווען ס'ווערט אפילו א בעריהמטען קינסטלער געגעבען די מעגליכקייט צו שפילען אויפ'ן אינסטרומענט פון דעם וויאלין-גאון פאגאניני — וועגען דעם פלעגען אפילו נישט חלומ'ען די בעריהמטע וועלט-קינסטלער, און דאס האט דערגרייכט דער יונגער גימפעל.

פאר גימפעלען איז ספעציעל אויפגעמאכט געווארען פאגאניני'ס פידעל. ביי דער אנוועזענהייט פון א נאטאריום און צוויי עדות אדוואקאטען האט מען אויפגעעפענט דעם פוטליאר, און פון א גלעזערנעם קלאש איז אפערגענומען געווארען די היסטארישע פידעל און צוזאמען מיט דער אויפגעריסענער חתימה האט מען די פידעל איבערגעגעבען דעם יונגען קינסטלער. גימפעל האט אלס דאנק פאר פאגאניני'ן געשפילט אויף זיין קבר די VI סאנאטע.

דער וואונדער-קינסטלער איז ספעציעל איינגעלאדען געווארען צום פויפסט אויף א קאנצערט. דער פויפסט האט איהם בעשאנקען מיט מתנות. מוסאליני האט איהם א קוש געטהון אין שטערן בעת זיין קאנצערטירען אין רוים.

פון בעקאנטען איטאליענישען שרייבער גאבריעלי ד'אנונציא האט ער בעקומען זיין יוגענד-פאטאגראפיע מיט פאלגענדער אויפשריפט: „פון וואונדער-קינד פון פאריגען דור פאר'ן וואונדער-קינד פון היינטיגען דור".

זיינע קאנצערטען זענען א מוזיקאלישער יום-טוב. די גאנצע אויסלענדישע פרעסע האט וועגען איהם געשריבען לויב-געזאנגען און אומעטום איז ער אנערקענט געווארען פאר א געניאלען וויאלין-קינסטלער.

היינטיגען זונטאג דעם 26 טען ה. י. וועט דאס ראדאמער יודישע פובליקום האבען די זעלטענע געלעגענהייט צו הערען דעם יודישען וועלט-בעריהמטען וויאלין-גאון און בעוואונדערען די געטליכע קונסט מיט וואס דאס דאזיגע יודישע יונגעל איז בעשאנקט.

דער קאנצערט פון בעריהמטען וועלט-קינסטלער האט ארויסגערופען אין דער גאנצער שטאדט א געוואלדיגע פעראינטערעסירונג און ווי מ'הערט גרייט זיך די גאנצע שטאדט אויפ'ן דאזיגען עונג יום-טוב'דיגען קאנצערט, וואס ווערט פון אלעמען ערווארט מיט דער גרעסטער שפאנונג.

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מאך איך בעקאנט דאס ג. פובליקום אין ראדאם. דאס איך נעם-אן פערשידענע דאמען-ארבייט ווי: פאלטענס, קאסטיומען, א. אז. וו. לויט די נייעסטע און מאדערנע פאסאנען.
בעסטע בעדינגונגען און רעיעלע בעהאנדלונג
קומט און איבערצייגט אייך!
מיט אכטונג יאסעל יעגער
ראדאם, סטאראקראקאווסקא 18

צוגעשיקטער קאמוניקאט.
פון „יודישען נאציאנאלען בלאק"

לעצטענס האט דער אלגעמיינער יודיש-נאציאנאלער וואהל-בלאק אין ראדאם איינגעארדנעט 3 גרויסע וואהל-מיטינגען וועלכעס פערלויף איז געווען פאלגענדער: שבת ביי טאג איז אונטער'ן פארזיץ פון ה' איטשע מאיר לעסלוי אבגעהאלטען געווארען אין בית-המדרש, סקארישעווסקא 36 א וואהל-פערזאמלונג פאר די איינוואהנער פון דזשערזשקאוו, גלינצע און ארומיגע גאסען, דער פערזאמעלטער עולם אין א צאהל פון לערך 150 מאן האט נאכ'ן אויסהערען די רעפעראטען פון ה' פינגערהוט (האנדווערקער, ווארשא) און ה' זיסמאן (בענדין) בעשלאסען אונטערצושטיצען און שטימען אויף די ליסטע 33.

שבת צו-נאכט'ס איז אונטער'ן פארזיץ פון ה' מגר. רייממאן אבגעהאלטען געווארען אין לאקאל פון דער „אגודה" רינעק 7 א גראנדיעזער יוגענד-מיטינג אין א צאהל פון קרוב 300 פערזאן. נאכ'ן אויסהערען די רעפעראטען פון ה' פינגערהוט (ווארשא), מגר. מ. רייכמאן (ראדאם), ה' זיסמאן (בענדין) ווי אויך דעם אפאנענט ה' לאוביק משה ראטענבערג האט דער יוגענד-מיטינג אנגענומען א רעזאלוציע אין זעלבען גייסט.

זונטאג ביינאכט איז דער מאסען-מיטינג, וועלכער האט צוגעצויגען א גרויסען עולם, פאלגענד פערענדיגט געווארען:

נאכ'ן רעפעראט פון האנדווערקער עסקן ה' וואלקאוויטש (לאדז) האט דער מיטגליד פון צענטר. האנדווערקער פערבאנד ה' פינגערהוט (ווארשא) פארגעשלאגען די פערזאמעלטע צווישען וועלכע ס'זענען געווען פיעל האנדווערקער-פארשטעהער און ציוניסטען, אז מ'זאל זיך פערשטענדיגען וועגען א שלום, איין בלאק זאל צוריקציהען זיין ליסטע אין ראדאמער-קרייז און דער צווייטער אין אנ'אנדערען וואהל-קרייז, ווי ס'איז פערהאנען אנ'אויסזיכט אויף א מאנדאט; וועט דער בלאק פון 33 מסכים זיין אז דאס 18-טעל ניט, דאן שטימען אלע אויף 33. געגענפאלס געבען אלע אב זייערע שטימען אויף 18. דער פארשלאג איז מיט די שטימען פון די האנדווערקער און ציוניסטען אנגענומען געווארען. געגען האט קיינער נישט געהויבען קיין האנד. די מיסיע די זאך צו פערברענגען האט איבערגענומען דער ה' פינגערהוט.

Poważny zarobek
mogą sobie zapewnić osoby wszystkich stanów przez rozsprzedaż doskonałej nowości.
Zgłoszenia do Administ. „Radomer-Kielcer Leben" w Radomiu — pod „Aef".

קעלצער אבטיילונג.

צוזאמענפאהר פון די קאאפעראטיווי-בענק אין דער קעלצער וואיעוואודזטווע.

זונטאג דעם 12-טען לוטי איז אין לאקאל פון דער היגער פאלקס-באנק פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון אלע קאאפעראטיווען-בענק אין דער קעלצער וואיעוואודזטווע. אין צוזאמענפאהר האבען זיך בעטייליגט ביז 50 דעלעגאטען, אלס פארשטעהער פון 40 בענק. פון דער ווארשאיער צענטראלע האבען אין צוזאמענפאהר אנטייל גענומען די ה״ה ד״ר קלימעל, דיר. בערקענהיים, מיכעלזאהן, פינקעלקרויט און קופציקער. 12 א זייגער פארמיטאג עפענט דער דירעקטאר רייזמאן די קאנפערענץ און, אויפקלערענדיג די אויפגאבען פון צוזאמענפאהר בעגריסט ער די דעלעגאטען ווי אויך די געסט פון ווארשא.

אלס פארזיצענדער פון דער קאנפערענץ ווערט געוועהלט ה׳ גאלדשטיין (בענדין), אין פרעזידיום די ה״ה מאנעלא (קעלץ) און זאמר (טשענסטאחאוו), אלס סעקרעטארען פרל׳ רייזמאן. נאכ׳ן וועהלען א פערמאנענץ-אויסשוס בעקומט דאס ערשטע ווארט דיר. בערקענהיים, וועלכער ערקלערט אין קירצע ווערטער די וויכטיגקייט פון צוזאמענפאהר און בעגריסט די קאנפערענץ פון דער צענטראלע.

דאס צווייטע ווארט בעקומט ה׳ מיכעלזאהן, וועלכער ווייזט אויף מיט ציפערן דעם צושטאנד פון דער קאאפעראטיווער בעוועגונג אין דער קעלצער וואיעוואודזטווע און ווייזט גלייכצייטיג אן אויף די פעהלערן, וואס לאזען זיך נאך בעמערקען אין דער טעטיגקייט פון איינצעלנע בענק. דער רעפעראט פון ה׳ מיכעלזאהן האט ענטהאלטען זעהר אינטערעסאנטע מאטעריאלען איבער דער ענטוויקלונג פון די פאלקס׳ס-בענק אין דער קעלצער וואיעוואודזטווע.

דיר. רייזמאן גיעט דאן אב א בעריכט פון דער טעטיגקייט פון דער קעלצער רעפרעזענטאנץ. און עס ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע אין וועלכער עס נעהמען אנטייל א גרעסערע צאהל דעלעגאטען.

די צווייטע זיצונג האט זיך אנגעהויבן 5 א זייגער נאכמיטאג. ה׳ רייזמאן בעגריסט דעם ד״ר קלימעל, וועלכער איז ערשט געקומען נאכמיטאג, און ה׳ קאהן בעגריסט דעם צוזאמענפאהר אין נאמען פון דער יודישער קהלה.

ה׳ צעמבערקאוויטש רעפערירט איבער דעם רעגולאמין פון דער רעפרעזענטאנץ און נאך א לענגערע דיסקוסיע ווערען אנגענומען א גאנצע רייהע רעזאלוציעס און 9 א זייגער אווענד ווערט די קאנפערענץ געשלאסען.

* * *

דעם זעלבען אווענד איז אויך פארגעקומען א באנקעט ווי די דעלעגאטען האבען פערבראכט ביז שפעט ביינאכט.

א גראנדיעזער וואהל-מיטינג מיט׳ן אנטייל פון דעפ. הארטגלאס.

זונטאג איז אין „ארפעים״ פארגעקומען א וואהל-מיטינג איינגעארדענט דורכ׳ן נאציאנאלען בלאק ביים בלאק פון די נאציאנאלע מינדערהייטען.

שוין א לאנגע צייט פאר דער בעשטימטער שעה איז דער זאל געווארען איבערפולט, און הונדערטער מענשען האבען געמוזט אוועקגעהן.

אין נאמען פון ארטיגען קאמיטעט עפענט דעם מיטינג ה׳ י. פינקלער און ערטיילט דאס ווארט דעם דעפ. הארטגלאס און וועלכער ווערט אויפגענומען מיט לאנג-דויערענדע אפלאדיסמענטען.

דעפ. הארטגלאס האט געהאלטען א לענגערען רעפעראט, אין וועלכען ער האט אויפגעוויזען די פאלשע און שעדליכע פאליטיק פון דער „אגודה״, וועמענס איינציגער שטרעבונג איז צוצוקלאפען עטליכע יודישע מאנדאטען און געקומען צום אויספיהר. אז די איינציגע יודישע ליסטע אויף וועלכע עס דארפען שטימען אלע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג איז די ליסטע 18, די ליסטע פון נאציאנאלען אידענטום. די רעדע פון דעפ. הארטגלאס איז אויפגענומען געווארען מיט גרויס בעגייסטערונג.

דער צווייטער האט גערעדט ה׳ ד. ראזענבערג, וועלכער האט געהאלטען א זעהר געלונגענעם רעפעראט.

צום סוף לעזט ה׳ פינקלער א רעזאלוציע פאר דער ליסטע 18, וואס ווערט איינשטימיג אנגענומען. דער בעזוך פון דעפ. הארטגלאס אין קעלץ האט געהאט אויך אנ׳איינפלוס אויף די יודען, וואס זענען ביז אהער געווען אין די רייהען פון דער אגודה. פיעל גערער חסידים האבען עפענטליך אויסגעדריקט זייער דאנק דעם רעדנער, וועלכער האט זיי געעפענט די אויגען און צוגעזאגט, אז זיי וועלען יעצט פיהרען אנ׳ אגיטאציע אין די שטיבלעך פאר דער ליסטע 18.

ארום די וואהלען

דער נאציאנאלער בלאק ביים בלאק פון די נאציאנאלע מינדערהייטען ארבייט זעהר אינטענסיוו, וואס איז צו פערדאנקען דעם פארזיצענדער פון קאמיטעט ה׳ י. פינקלער, וועלכער פיהרט אן מיט דער גאנצער ארבייט.

חוץ די מיטינגען אויפן ארט, וועגען וואס מיר שרייבען בזונדער, האט דער קאמיטעט אנגעהויבען א שטארקע אקציע אויף דער פראווינץ. אזוי קומען פאר דעם זונטאג 2 וואהל-מיטינגען אין יענדזשיאוו און וולאשציעווע. מצד דעם קרייז-קאמיטעט וועלען אויף די מיטינגען ארייסטרעטען ה׳ ד. ראזענבערג אין יענדזשעיאוו און ה׳ צבי מאשקאוויטץ אין וולאשצאווע.

פון די ידיעות וואס קומען אן פון די אומיגע שטעדטלעך איז צו זעהען אז אומעטום זענען אלע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג פאר דער ליסטע 18.

גרויס צופרידענהייט האט ביי דער היגער יודישער בעפעלקערונג ארויסגערופען דער פאקט וואס אויף דער סענאט ליסטע 18 אין קעלצער וואיעוואודזטווא פיגורירט אויפן ערשטען ארט געוו. סענאטאר רובינשטיין רב אין ווילנא.

חושך ביים קירשברוין-פרילוצקי בלאק

א גאנצע וואך דויערען שוין די זיצונגען פון אזוי-גערופענעם „נאציאנאלען״ בלאק. און ווי מען שמועסט האט מען זיך אביסעל צו׳ממית׳ט אויך, וואָרום מען קען נישט קומען צו קיין אויסגלייך.

די מעהרהייט וויל דורכאויס צוריקציהען די ליסטע 33, כדי אויפצופאסדערען די יודישע וועהלער צו שטימען פאר 1 №. די יוגענד זאגט אויך אן א קאכף און האלט די ליסטע 33 זאל צוריקגעצויגען ווערען.

דערווייל איז נאך קיין שום בעשלוס נישט אנגענומען געווארען. און יעדען טאג ווערען אבגעהאלטען „הייסע״ בעראטונגען וועגען דעם ענין.

ווי מען שמועסט, איז אבער דער גאנצער קאמף איבריג, ווייל דער קעלצער וועהלער האט שוין זיין בעשלוס צו שטימען פאר דער ליסטע 18 №.

א געריכט איבער עספעראנטא

דעם פאריגען זונטאג איז אין לאקאל פון דער פר׳ זימנאזיאדא פארגעקומען א געריכט איבער עספעראנטא איינגעארדענט דורך דעם שול קרייז פון עספעראנטיסטינס.

דאס צאהלרייך פערזאמעלטע פובליקום האט זיך מיט גרויס אינטערעס צוגעהערט צו די פערהאנדלונגען.

אלס בעשולדיגערין איז ארויסגעטרעטען פרל׳ קייפמאן, וועלכע האט זאכליך קריטיקירט די אידעע פון עספעראנטא. אלס פערטיידיגערינס זענען ארויסגעטרעטען די פרל׳ גריצמאן און גאלדשניידער. די לעצטע האט אין זעהר א שעהנער פארם ארומגערעדט די אויסזיכטען פון עספעראנטא צו ווערען די אינטערנאציאנאלע שפראך.

אלס עקספערט איז אויסגעהערט געווארען ה׳ ד. פרישמאן און די ריכטער האבען אבגעהאלטען א בעראטונג.

ה׳ פערמאנשטאדט האט צום סוף ארויסגעטראגען דעם אורטייל, אז עספעראנטא איז די איינציגע שפראך, וואס האט שאנסען צו ווערען די אינטערנאציאנאלע שפראך.

עס איז צו האפען, אז דער היגער עספעראנטא-קרייז וועט א דאנק זיין שטארקע פראפאגאנדע צווישען די יוגענד צובעקומען פיעל אנהענגער פאר זיין אידעע.

דער באל פון „טאז״.

פאריגען שבת איז פארגעקומען דער רעפרעזענטאציאנס-באל פון דער געזעלשאפט „טאז״. דער באל האט זיך אויסגעצייכענט מיט זעהר פיל אטראקציעס. דעם פריז פון ערפאלג האט בעקומען פרל׳ לאלא ליפשיץ.

דאָס נייע באַנק-געזעץ.

ווי די „קאָאָפּעראַטיווע - בעוועגונג“ № 2 שרייבט זאָל שוין אין די נאָהנסטע טעג ערשיינען אין „דזיענניק-אוסטאַוו“ די פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט וועגען באַנק-וועזען.

דאָס נייע געזעץ דיהרט אממצהרס-טע, אַז די קאָאָפּעראַטיווע-בענק און — די הויפּט זאַך די, וואָס ווערען ערשט געשאַפען אָבער וואָס זענען לעצטענס געשאַפען געוואָרען און געהערען נאָך נישט צו קיין אַנערקענטען רעוויזיאָנס-פערבאַנד.

פאַר די לעצטע איז פאָרגעזעהן א גאַנצע רייהע בּגרעניצונגען אזוי, אז דאָס ענטשטעהן און ענטוויקלען זיך פון אזעלכע בענק איז ווייטער פאַסט אונמעגליך. „דאָס נייע געזעץ, שרייבט דאָ ק. ב. — זעהט בפירוש פאָר, אז ערלעדיגען אינקאַסע-טראַנזאַקציעס און אָננעמען איינצאָהלונגען פאַר זייטיגע פּערזאָנען, קענען די קאָאָפּעראַטיווען וואָס געהערען נישט צו קיין רעוויזיאָנס-פערבאַנד נאָר פון זייערע מיטגלידער. דאָס הייסט, אז אזא קרעדיט-קאָאָפּעראַ-טיוו, וואָס געהערט נישט צו קיין רע-וויזיאָנס פערבאַנד, טאָר אינגאַנצען נישט ערלעדיגען קיין אינקאַסע-אויפטראַגען פון זייטיגע פּערזאָנען און דאָס נעמט ביי זיי אַוועק מיטאַמאָהל דעם מקור פון זייערע הכנסות“.

ווען מען נעמט אין אַכט א גאַנצע רייהע אנדערע בעגרעניצונגען ווי, דאָס נישט טאָרען אויסשטעלען קיין טשעקען און איבערווייזונגען, נישט טאָרען צו נעמען קיין וועקסלען און נישט ערלעדיגען קיין אַקרעדיטיוועז פאַר נישט-מיטגלידער, ווי איך דאָס, וואָס שרייבט ווייטער די ק. ב.

... „דאָס וועט שוין זיין די אויפגאַבע פון די קאָאָפּעראַטיווע - פערבאַנדען צו וואָרנען די עפענטליכע מיינונג, בעזונדערס די פּריוואַטע אקציע - בענק בפרט, אַז דאָס געזעץ זעהט אויך פאָר בעשטימטע שטראָפען פאַר עובר זיין אויף די דאָזיגע תקנות“... — מוזען מיר קומען צום אויספיהר, אז מיט דעם ניי-עם געזעץ איז דאָס ענטשטעהן נייע קאָאָפּעראַטיווען אָדער דאָס ענטוויקלען זיך פון קאָאָפּעראַטיווען נישט געהערענ-דיג צו קיין רעוויזיאָנס-פערבאַנד גענצ-ליך אויסגעשלאָסען.

פאַר די גוט-ענטוויקעלטע קאָאָפּעראַ-טיווען, וואָס עקזיסטירען און געהערען צו א רעוויזיאָנס-פערבאַנד זעהט אויך דאָס געזעץ פאָר, אז די בענק וועלען מוזען הייסען אָדער „ליודאָווע“ אָדער „רעמעסלניטשי“, אזוי אז פון די 5 בענק, וואָס עקזיסטירען אין קעלץ און געהערען צו א רעוויזיאָנס-פערבאַנד וועלען די „באַנק ליודאָווע“ און די „ספּולדזיעלטשי באַנק האַנדלאָ-ווע“ נישט דאַרפען ענדערען די נעמען; דאַגעגען די באַנק קופּיעצקי, באַנק דיסקאָנטאָווע און באַנק קרעדיטאָווע וועלען מוזען צו שרייבען דאָס וואָרט ספּולדזיעלטשי.

די קאָאָפּעראַטיווען, וואָס וועלען פריש ענטשטעהן, אָדער וואָס זענען ערשט געגרינדעט געוואָרען און געהע-רען נאָך נישט צו קיין רעוויזיאָנס-פער-באַנד וועלען נישט טאָרען בענוצען דאָס וואָרט „באַנק“ און אויב א געשאַפענע אינסטיטוציע הייסט שוין אזא נאָמען — וועט זי מוזען דאָס וואָרט באַנק אינ-בעדינגט אויסשטרייכען און וועט גלייכ-צייטיג ארינטערפאַלען אין ערט בע-שטרענקונגען וואָס דאָס נייע געזעץ זעהט פאָר.

אַבּסערוואַטאָר.

בּיי אַ טאָס פאָרפאָלגט אויף איין גלאָז נאַטירלך Franciszka Józefa ביטערוואַסער גלייך פריה, ניכטער גע-נומען בעשווערענדעס אויסגיביג דאַר-מענטלעערונג, און די בעהאַגליכעס גע-פיהל דער ערלייכטערונג אַנטצושליסען פליגס. די אַרצליכע פאַרשריפטען גע-פינען איין, אז דאָס וואַסער Franciszka Józefa איז א רפואה אויף די לעבער און אויף דעם מאַס-דאַרם, אזוי ביי העמאָרידען און ברוסט-ליידען ווירקט עס זיכער א. אַז. וו.

W solidnym sklepie

אין א סאָליד געשעפט, וואָס זאָרגט פאַר דעם גוטען נאָמען און איז בעשאָנקען מיט צוטרוי פון די קונים, ווערען נור אויסשליסליך פערקויפט גוטע און אויסגעפּרובירטע אויסאַרבייטונגען צוליעב דעם געלט נישט דער בעקאַנטער זייף JELEŃ-SCHICHT אין קיין שום סאָליד געשעפט. דער זייף ווערט זייט צענדליגער יאָהרען איינגעאַרבייט פון נישט געענדערטע זעלטענע גוטע שטאָפען און איז געקרוינט מיט צוטרוי פון די קאָנסומענטען.

אין אייגענעם אינטערעס קויפט נור אויסשליסליך

Mydło Jeleń Schicht

Przedstawiciel F. Goldfarb Radom, ul. Piłsudskiego 10, tel. 468.

---

18 צו דער יודישער בעפעלקערונג אין קעלצער וואַהל-קרייז! 18

נור געצעהלטע טעג טיילען אונז פון דעם טאָג ווען עס דאַרף דעצי-דירט ווערען דער גורל פון פּוילישען יודענטום. **געדענקט אז די איינציגע יודישע ליסטע וואָס פערדינט אייער שטיצע און שטימע איז די ליסטע פון גאַנצען נאַציאָנאַלען יודענטום.** די ליסטע אויף וועלכער עס פיגורירען מענשען, וואָס האָבען מיט זייער מסירת נפש'דיגער אַרבייט ארויסגעוויזען, אז די יודישע אינטערעסען שטעהען ביי זיי העכער פון פּריוואַטע ענינים. און מיט זייער לאַנגיעהריגער פּאַרלאַמענטאַרישער אַרבייט האָבען זיי בעוויזען זייערע פערדינסטען פאַר דער יודישער בעפעלקערונג אין פּוילען.

יודען וועהלער! א יוירדיגע ערנסטער דאַרפט איהר געבען אין טאָג פון די וואַהלען. די אַלע וואָס זענען נישט מעהר אויסען ווי צו צוברעכען עטליכע יודישע מאַנדאַטען. **און אַלע דאַרפט איהר שטימען פאַר דער ליסטע № 18.**

יודען געדענקט, אז מיט אייער שטימע דאַרפט איהר ארויסווייזען אייער נאַציאָנאַלען שטאָלץ און פּאָליטישע רייפקייט.

שטימט דעריבער פאַר דער ליסטע № 18.

18 דער יודישער וואַהל-קאָמיטעט 18

ביים בלאָק פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין קעלץ.

CZEKOLADA G. GLARDELLI Z IDEALNYCH NAJLEPSZ

שטיצט די געזעלשאפט „חנוך ילדים“
מיט קויפען א בילעט אויפ'ן לעצטען סעאנס אין קינא „קארסא“ דעם 27 טען ה. ח.

ראדאמער כראניק.

פון דער געמיינדע.

איף היינטיגע וואך איז צוויי מאהל געווען גערופען געוואָרען א זיצונג פון קהלה־ראט. דער טאג־אָרדנונג האט זיך אין ביידע פאלען געהאנדעלט וועגען בעשטעטיגען דעם בודושעט אויפ'ן יאהר 1928. די זיצונגען זענען גערופען געוואָרען איף זונטאג און דינסטאג. אָבער ביידע מאהל איז נישט געווען קיין קוואָרום און די זיצונגען זענען דעריבער נישט צושטאנד געקומען.

מאסקען־באל.

דעם 10־טען מערץ ווערט פון די געזעלשאפטען „בית־יתומים“, „אאיקסיליום אקאדעמיקום יודאאיקום“ און „בר־כוכבא“ צום ערשטען מאהל איינגעאָרדנט א מאסקען־באל. די בשותפות'דיגע פאראנשטאלטונג פון ערשטען באל האט געהאט ערפאלג און דאס האט בעוויזען, אז די יודישע געזעלשאפט האט פערשטענדניש פאר די דערמאנטע אינסטיטוציעס. דער צווייטער באל וועט זיך אויסצייכענען מיט מעהר אטראקציעס, ציילען וועלכע ס'וועט זיך אויך לאזען באמערקען דער אייגענארטיגער סטיל פון זער טראדיציאנעל־פורים'דיגער קאלאריט־פארביגקייט.

קינא סעאנס לטובת „חנוך ילדים“.

די דירעקציע פון קינא „קארסא“ האט בעשטימט אוועקצוגעבען דעם לעצטען סעאנס פון קומענדיגען מאנטאג דעם 27־טען ה. ח. פון דעם זעהר אינטערעסאנטען בילד „אזוי אין פאריז“ לטובת דער געזעלשאפט „חנוך ילדים“.

ס'וואלט דעריבער זעהר וואונשענסווערטה געווען די יודישע קינא־בעזוכער זאלען אין א גרעסערע צאהל בעזוכען דעם דערמאנטע קינא־סעאנס או געבן קויפען די בילעטען. די דאזיגע אימפרעזע טראגט א בכבוד'יגען כאראקטער, ווייל די בעזוכער געניסענדיג פון די קינא־פארשטעלונג שטיצען זיי גלייכצייטיג אונטער א יודישע געזעלשאפט.

ס'איז אלזא זה נהנה וזה נהנה.

BUCHALTER Z DŁUGOLETNIĄ PRAKTYKĄ ma wolne godziny

REFERENCJE PIERWSZORZĘDNE

Oferty: „Radomer-Kielcer Leben“ pod „Doświadczony“

GABINET RENTGENOLOGICZNY ROZPOZNAWCZO - LECZNICZY

D-ra F. MACIEJEWSKIEGO

(prześwietlanie, zdjęcia oraz powierzchowne i głębokie leczenie).

RADOM, ul. Marjacka 2.

בעקאנטמאכונג.

אין מיין שניידער־ווארשטאט וואל 5 ווערט אויסגעארבייט און ס'געפינט זיך גרייט א גרויסער אויסוואהל סחורה, קונדן קענען קויפען פון פערשידענע אנצוגליך, סאקעלען, פאלטענדליך א. אז. וו. אלעס אויף קאנקורענץ־פרייזען ביי די בעסטע בעדינגונגען

בנימין הם בירענבוים וואל 5 אויפ'ן הויף ערשטער שטאק

האָל־מיטינג

שבת דעם 25 טען ה. ח. קומט פאר אין קינא „קארנער“ א האל־מיטינג פון נאציאנאלען בלאק. אין וועלכע וועלען אנטייל נעמען רעד. פון „הצפירה“ ה' יוסף הפכנכין (ורשא) און מ. פאליצקעוויטש פון ווארשא.

בעקאנטמאכונג

די געוויסנע קונסטליכע האָט פאבריק פון קליידער, און געמעקעס און פליצוואניס נעמט א צו היפסען ה״ה קוגער, גארדינען און המדער, די נייעסטע וועשל און מאשינאריע האפטען צו ביליגע פרייזען, גיבט זיך איבערצייגען. גלייכצייטיג איז נויטיג אין מאנטע צו מאשינאָווע היפטען.

ל. כהלכזאוויצקי

שפאציר־גאס 12

PRZY PODAGRZE, USCHIASIE, NERWOBOLACH, REUMATYZMIE, GRYPIE, BÓLACH GŁOWY, ZAZIĘBIENIACH OKAZAŁY SIĘ TABLETKI TOGAL ŚRODKIEM ZBAWIENNYM

SPRÓBUJCIE A PRZEKONACIE SIĘ

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH APTEKACH

TOGAL ROZPUSZCZA KWAS MOCZOWY

GERHARD F. SCHMIDT
WYTWÓRNIA PREPARATÓW FARMACEUTYCZNYCH
ZURICH, MONACHJUM, BERLIN, WIEDEŃ, BUDAPESZT
TORONTO (KANADA) GDAŃSK.

בעקאנטמאכונג.

די געזעלשאפט „חברה קדישא וחסד של אמת“ מאכט בעקאנט איהרע מיטגלידער דאס זונטאג דעם 26/II יום א' פ' תצוה אום 6 אז. אוו. קומט פאר אין איגענעם לאקאל זאמענע 3 די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג

פערוואלטונג

„חברה קדישא והסד של אמת“ אין ראדאם.

דאנקזאגונג

אין נאמען פון דער קולטור־קאמיסיע ביים יודישען האנטווערקער קלוב דריקען מיר אויס דעם בעסטען דאנק די ה.ה. הרה און סימפאטיקער גאלבערג, הייט, חזאן, לעווין, שטייגענבערג, גוטענבערג, גאמבאוויצקי ווי אויך די קליינינקע בלאנק, וואס האבען פערשטאנען מיטצוהעלפען דעם אָוענד, וואס איז דורכגעפיהרט געוואָרען מיט ערפאלג.

די קאמיסיע.

Kino CORSO Teatr

Od czwartku 23-go lutego

TAKI JEST PARYŻ!

(ÇA C'EST... PARIS!...)

Melodramat w 10 dużych aktach.

Lekarz-Dentysta

R. BANKIER

RADOM,

SKARYSZEWSKA 15.

vis a vis parku Kościuszki

PRZYJMUJE OD 9-1 I OD 3-7.

KINO „CORSO“ w RADOMIU.

Od 2? go Lutego b. r.

Jeden z najnowszych programów sezonu pt.

WŚRÓD TYSIĄCA NIEBEZPIECZEŃSTW

W roli głównej ulubieniec HARRY PEEL

Felczer H. GRINSZTAJN Zgodna 1, tel. 303.

Redaktor i Wydawca CH. M. HERC

Odbito we własnej drukarni, Radom, Szwarlikowska 20.